

RICHTLIJN 93/112/EG VAN DE COMMISSIE

van 10 december 1993

tot wijziging van Richtlijn 91/155/EEG houdende beschrijving en vaststelling van de wijze van uitvoering voor het systeem voor specifieke informatie inzake gevaarlijke preparaten krachtens artikel 10 van Richtlijn 88/379/EEG

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Richtlijn 88/379/EEG van de Raad van 7 juni 1988 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 93/18/EEG van de Commissie ⁽²⁾, inzonderheid op artikel 10, tweede alinea,

Overwegende dat in artikel 10, lid 2, van Richtlijn 88/379/EEG wordt bepaald dat de Commissie uitvoerige regelingen zal treffen voor de invoering van een informatiesysteem voor gevaarlijke preparaten in de vorm van veiligheidsinformatiebladen (*Safety Data Sheets*); dat ten gevolge Richtlijn 91/155/EEG van de Commissie ⁽³⁾ zulke uitvoerige regelingen vastlegt;

Overwegende dat Richtlijn 67/548/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen ⁽⁴⁾, zoals laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 93/21/EEG van de Commissie ⁽⁵⁾, inzonderheid artikel 27, bepaalt dat de Commissie algemene voorschriften zal ontwerpen voor het opmaken, de verdeling, de inhoud en het formaat van bovengenoemde informatiebladen betreffende gevaarlijke stoffen;

Overwegende dat het gepast is dat de regelingen met betrekking tot de veiligheidsinformatiebladen dezelfde zijn voor stoffen als voor preparaten en dat deze aanpak bepaald wordt door Richtlijn 91/155/EEG; dat als gevolg daarvan het nodig is om Richtlijn 91/155/EEG in die zin te wijzigen;

Overwegende dat ten einde de bescherming van het milieu te waarborgen bepaalde wijzigingen in bijlage I dienen te worden aangebracht;

Overwegende dat, gezien de wijzigingen aan Richtlijn 91/155/EEG, artikel 4 dienovereenkomstig herroepen dient te worden;

Overwegende dat de in deze richtlijn vervatte maatregelen in overeenstemming zijn met het advies van het Comité voor aanpassing aan de vooruitgang van de techniek van

de richtlijnen tot opheffing van technische handelsbelemmeringen in de sector gevaarlijke stoffen en preparaten,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 91/155/EEG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 4 wordt herroepen.
2. De bijlage wordt vervangen door de bijlage bij deze richtlijn.

Artikel 2

1. De Lid-Staten stellen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast en maken deze bekend om uiterlijk op 1 januari 1995 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.
2. Zij passen deze bepalingen toe vanaf 1 januari 1995. Informatiesystemen van het type veiligheidsinformatieblad die in sommige Lid-Staten in gebruik zijn, mogen echter tot 1 juli 1995 gebruikt worden.
3. Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 10 december 1993.

Voor de Commissie

Yannis PALEOKRASSAS

Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB nr. L 187 van 16. 7. 1988, blz. 14.

⁽²⁾ PB nr. L 104 van 29. 4. 1993, blz. 46.

⁽³⁾ PB nr. L 76 van 22. 3. 1991, blz. 35.

⁽⁴⁾ PB nr. 196 van 16. 8. 1967, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB nr. L 110 van 4. 5. 1993, blz. 20.

*BIJLAGE***RICHTSNOEREN VOOR DE SAMENSTELLING VAN DE KAARTEN MET GEGEVENS OMTRENT DE VEILIGHEID**

De volgende toelichting dient als richtsnoer. Op die manier wordt verzekerd dat de inhoud van elk van de in artikel 3 genoemde verplichte rubrieken zodanig wordt samengesteld dat professionele gebruikers aan de hand daarvan de nodige maatregelen op het gebied van de bescherming van de gezondheid en de veiligheid op de arbeidsplaats en de bescherming van het milieu kunnen nemen.

De informatie moet duidelijk en beknopt zijn.

In een aantal gevallen kan wegens de brede scala van eigenschappen van de stoffen en preparaten bijkomende informatie noodzakelijk zijn. Indien in andere gevallen de informatie met betrekking tot bepaalde eigenschappen niet ter zake blijkt te doen of om technische redenen niet kan worden verstrekt, moet dit duidelijk worden gemotiveerd.

Hoewel de in artikel 3 aangehouden volgorde van de rubrieken niet verplicht is, wordt deze toch aanbevolen.

Wanneer een veiligheidsinformatieblad is herzien, moeten de wijzigingen onder de aandacht van de ontvanger worden gebracht.

1. Identificatie van de stof of het preparaat en van de vennootschap/onderneming**1.1. Identificatie van de stof of het preparaat**

De voor de identificatie gebruikte naam moet gelijk zijn aan de naam op het etiket en in overeenstemming zijn met bijlage VI van Richtlijn 67/548/EEG.

Indien er andere identificatiemiddelen bestaan, kunnen deze worden aangegeven.

1.2. Identificatie van de vennootschap/onderneming

— Identificatie van de in de Gemeenschap gevestigde persoon die verantwoordelijk is voor het in de handel brengen van de stof of het preparaat, namelijk de fabrikant, de importeur of de distributeur.

— Volledig adres en telefoonnummer van deze persoon.

1.3. Naast bovenvermelde informatie moet ook het telefoonnummer voor noodgevallen van het bedrijf en/of van een officieel adviesorgaan overeenkomstig artikel 12 van Richtlijn 88/379/EEG worden opgegeven.

2. Samenstelling en informatie over de bestanddelen

Aan de hand van de gegeven informatie moet de ontvanger gemakkelijk de aan de stof of het preparaat verbonden risico's kunnen identificeren.

Voor een preparaat gelden de volgende voorschriften :

a) de volledige samenstelling (aard en concentratie van de bestanddelen) hoeft niet te worden vermeld ;

b) evenwel moeten de volgende stoffen met hun concentratie of concentratiebereik worden vermeld wanneer zij aanwezig zijn in concentraties die gelijk zijn aan of hoger dan die genoemd in artikel 3, lid 6, onder a), van Richtlijn 88/379/EEG, behalve indien een lagere grenswaarde meer aangewezen wordt geacht :

— voor de gezondheid gevaarlijke stoffen in de zin van Richtlijn 67/548/EEG,

en

— ten minste stoffen waarvoor overeenkomstig de communautaire bepalingen erkende grenswaarden voor de blootstelling gelden, maar die niet onder bovengenoemde richtlijn vallen ;

c) voor de bovenbedoelde stoffen moet de indeling worden opgegeven, hetzij overeenkomstig artikel 6 hetzij overeenkomstig bijlage I van Richtlijn 67/548/EEG, dus met behulp van de symbolen en R-zinnen die daaraan zijn toegewezen op basis van hun gevaren voor de gezondheid ;

d) Indien krachtens artikel 7, lid 1, van Richtlijn 88/379/EEG de identiteit van bepaalde stoffen vertrouwelijk moet blijven, moet de chemische aard daarvan worden omschreven, ten einde een veilige hantering te waarborgen ; de gebruikte naam moet dezelfde zijn als die welke overeenkomstig bovenbedoelde bepalingen wordt gebruikt.

3. Gevaren

Vermeld duidelijk en beknopt de belangrijkste aan de stof of het preparaat verbonden gevaren, met name de belangrijkste gevaren voor mens en milieu.

Beschrijf de belangrijkste nadelige effecten op de menselijke gezondheid en de symptomen die veroorzaakt kunnen worden door gebruik en redelijkerwijs te verwachten verkeerd gebruik van de stof of het preparaat.

Deze informatie moet in overeenstemming zijn met de aanduidingen op het etiket van het produkt, maar hoeft geen herhaling daarvan te zijn.

4. Eerste-hulpmaatregelen

Beschrijf de eerste-hulpmaatregelen, maar geef eerst en vooral aan of onmiddellijke medische verzorging vereist is.

De informatie over eerste hulp moet kort en gemakkelijk te begrijpen zijn voor het slachtoffer, omstanders en EHBO'ers. De symptomen en effecten moeten kort worden opgesomd en de instructies moeten aangeven wat ter plaatse gedaan moet worden bij een ongeval, en of na blootstelling effecten kunnen worden vermeld die pas op langere termijn zichtbaar worden.

Splits de informatie op grond van de verschillende manieren van blootstelling, dat wil zeggen inhalatie, contact met huid en ogen en inslikken, in verschillende rubrieken. Vermeld of professionele bijstand door een dokter nodig of wenselijk is.

Voor sommige stoffen of preparaten kan het van belang zijn nadrukkelijk te vermelden dat speciale voorzieningen voor specifieke en onmiddellijke verzorging beschikbaar moeten zijn op de werkplek.

5. Brandbestrijdingsmaatregelen

Beschrijf de voorschriften voor de bestrijding van een brand, veroorzaakt door of in de nabijheid van de stof of het preparaat, met vermelding van :

- de geschikte blusmiddelen ;
- de blusmiddelen die om veiligheidsredenen niet gebruikt mogen worden ;
- speciale blootstellingsgevaars die veroorzaakt worden door de stof of het preparaat zelf, verbrandingsprodukten of vrijkomende gassen ;
- speciale beschermende uitrusting voor brandweerlieden.

6. Maatregelen bij accidenteel vrijkomen van de stof of het preparaat

Afhankelijk van de stof of het preparaat kunnen gegevens nodig zijn over :

- *persoonlijke voorzorgsmaatregelen*
zoals verwijdering van ontstekingsbronnen, maatregelen voor doeltreffende ventilatie/bescherming van de ademhalingswegen, tegengaan van stofvorming, preventie van contact met huid en ogen ;
- *milieuvoorzorgsmaatregelen*
zoals vermijden dat het produkt terecht komt in afvoerkanalen, oppervlaktewater, grondwater en bodem ; eventuele noodzaak om de buurt te waarschuwen ;
- *reinigingsmethoden*
zoals gebruik van absorberend materiaal (bij voorbeeld zand, kiezelgur, zuurbindmiddel, universeel bindmiddel, zaagsel), gedeeltelijk wegvangen van gassen/dampen met water, verdunning ; gebruik eventueel aanwijzingen zoals „nooit gebruiken bij...”, „neutraliseren met...”.

NB : Verwijs indien nodig naar de rubrieken 8 en 13.

7. Hantering en opslag

7.1. Hantering

Vermeld voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het preparaat, inclusief advies over technische maatregelen zoals plaatselijke en algehele ventilatie, maatregelen ter voorkoming van aërosol- en stofvorming en brand, alsook eventuele specifieke eisen of voorschriften voor de betrokken stof of het betrokken preparaat (bij voorbeeld aanbevolen of verboden apparatuur en gereedschap, procedures voor het gebruik), indien mogelijk met een korte beschrijving.

7.2. Opslag

Beschrijf de voorwaarden voor een veilige opslag, zoals specifieke ontwerpen voor opslagruimten of -vaten (inclusief tussenschotten en ventilatie), scheiding van chemisch op elkaar inwerkende materialen, opslagomstandigheden (temperatuur en vochtgehalte met minima en maxima, blootstelling aan licht, opslag onder inert gas, enz.), speciale elektrische voorzieningen en voorkoming van accumulatie van statische lading.

Vermeld, indien relevant, de maximale hoeveelheid die in bepaalde omstandigheden mag worden opgeslagen, en vooral eventuele speciale eisen, bij voorbeeld wat betreft het type materiaal dat moet worden gebruikt voor de verpakking/houders van de stof of het preparaat.

8. Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

In dit document wordt onder maatregelen ter beheersing van blootstelling verstaan de hele scala van maatregelen die tijdens het gebruik moeten worden genomen om blootstelling van het personeel tot een minimum te beperken.

Voordat het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen aan de orde komt, moet eerst bekeken worden of technische maatregelen genomen kunnen worden. Daarom moet informatie worden verstrekt over het ontwerp van een geschikt systeem, bij voorbeeld afscherming van de bron. Deze informatie moet een aanvulling vormen op die welke reeds is vermeld bij punt 7.1.

Geef alle specifieke controleparameters, zoals grenswaarden of biologische normen, aan met vermelding van de referentie. Verstrek informatie over aanbevolen meetprocedures, met vermelding van de referentie.

Specificeer, wanneer persoonlijke beschermingsmiddelen noodzakelijk zijn, het type voorzieningen dat vereist is om een doeltreffende en adequate bescherming te bieden :

— *bescherming van de adembalingswegen*

Geef aan of in geval van gevaarlijke gassen, dampen of stof passende beschermende uitrusting, zoals onafhankelijke adembalingsapparatuur, doeltreffende maskers en filters, nodig is ;

— *bescherming van de handen*

Specificeer het soort handschoenen dat gedragen moet worden wanneer met het chemische produkt gewerkt wordt. Vermeld zo nodig aanvullende maatregelen voor de bescherming van huid en handen ;

— *bescherming van de ogen*

Specificeer het type van voorziening ten behoeve van de bescherming van de ogen, zoals veiligheidsbrillen, veiligheidsstofbrillen of gezichtsschermen ;

— *bescherming van de huid*

Specificeer zo nodig voor andere lichaamsdelen dan de handen het soort en de kwaliteit van de vereiste beschermende uitrusting, zoals schort, laarzen, veiligheidskleding. Vermeld zo nodig specifieke hygiënische maatregelen.

Verwijs indien van toepassing naar de desbetreffende CEN-normen.

9. Fysische en chemische eigenschappen

Dit hoofdstuk omvat de volgende informatie, indien van toepassing, over de stof of het preparaat :

Voorkomen :

Vermeld de fysische toestand (vast, vloeibaar, gas) en de kleur van de geleverde stof of het geleverde preparaat.

Geur :

Indien een geur merkbaar is, geef dan een korte beschrijving ervan.

pH :

Vermeld de pH van de stof of het preparaat zoals geleverd of in een waterige oplossing ; geef in het laatste geval de concentratie aan.

Kookpunt/kooktraject :

Smeltpunt/smeltraject :

Vlampunt :

Ontvlambaarheid (vast, gas) :

Zelfontbranding :

Ontploffingseigenschappen :

Oxidatie-eigenschappen :

Dampspanning :

Relatieve dichtheid :

Oplosbaarheid : — in water

— in vet (oplosmiddel specificeren)

In de zin van Richtlijn 67/548/EEG.

Verdelingscoëfficiënt n-octanol/water :

Andere gegevens :

Vermeld belangrijke veiligheidsparameters, zoals dampdichtheid, mengbaarheid, verdampingssnelheid, geleidingsvermogen, viscositeit, enz.

Bovengenoemde eigenschappen worden bepaald overeenkomstig bijlage V, deel A, van Richtlijn 67/548/EEG of volgens een andere vergelijkbare methode.

10. Stabiliteit en reactiviteit

Vermeld de stabiliteit van de stof of het preparaat en de mogelijkheid van onder bepaalde omstandigheden voorkomende gevaarlijke reacties.

Te vermijden omstandigheden

Noem de omstandigheden die een gevaarlijke reactie kunnen veroorzaken, zoals temperatuur, druk, blootstelling aan licht en schokken, indien mogelijk met een korte beschrijving.

Te vermijden stoffen

Noem de stoffen die een gevaarlijke reactie kunnen veroorzaken zoals water, lucht, zuren, basen, oxiderende stoffen of enige andere specifieke stof, indien mogelijk met een korte beschrijving.

Gevaarlijke ontledingsprodukten

Noem de gevaarlijke stoffen die bij ontleding in gevaarlijke hoeveelheden worden geproduceerd.

NB: In voorkomend geval specifiek wijzen op :

- de noodzaak of aanwezigheid van stabilisatoren,
- de mogelijkheid van een gevaarlijke exotherme reactie,
- de betekenis voor de veiligheid van een verandering in fysisch voorkomen van de stof of het preparaat,
- de mogelijke vorming van gevaarlijke ontledingsprodukten bij contact met water,
- de mogelijke afbraak tot onstabiele produkten.

11. Toxicologische informatie

In deze rubriek moet een beknopte maar volledige en begrijpelijke beschrijving worden opgenomen van de verschillende toxische effecten die zich kunnen voordoen indien de gebruiker in contact komt met de stof of het preparaat.

Vermeld hierbij gevaarlijke effecten voor de gezondheid van blootstelling aan de stof of het preparaat, gebaseerd op ervaring en conclusies uit wetenschappelijke proefnemingen, en geef informatie over de verschillende manieren van blootstelling (inslikken, inhalatie, contact met huid en ogen), gevolgd door een beschrijving van de symptomen die corresponderen met de fysische, chemische en toxicologische karakteristieken.

Vermeld effecten op korte en lange termijn en chronische effecten van kortstondige en langdurige blootstelling, bij voorbeeld sensibilisatie, carcinogene werking, mutagene werking, toxische effecten op de reproductie en versuffing.

Rekening houdend met de reeds in rubriek 2 „Samenstelling en informatie over de bestanddelen” opgenomen gegevens, kan het nodig zijn melding te maken van eventuele specifieke effecten van bepaalde bestanddelen van preparaten op de gezondheid.

12. Milieu-informatie

Vermeld de effecten, het gedrag en de lotgevallen in het milieu op grond van de aard van de stof of het preparaat en de redelijkerwijs te verwachten toepassingen daarvan. Soortgelijke informatie dient te worden verstrekt over gevaarlijke produkten die ontstaan bij de afbraak van de stof of het preparaat.

Relevante milieu-informatie is bij voorbeeld :

- mobiliteit :**
- bekende of voorspelde distributie over milieucompartimenten,
  - oppervlaktespanning,
  - adsorptie/desorptie,
  - andere fysisch-chemische eigenschappen, zie rubriek 9 ;
- afbraak :**
- biotische en abiotische afbraak,
  - aërobe en anaërobe afbraak,
  - persistentie ;
- accumulatie :**
- eventuele bioaccumulatie,
  - biomagnificatie.

Effecten op korte en lange termijn op :

- ecotoxiciteit :**
- waterorganismen,
  - bodemorganismen,
  - planten en landdieren ;
- andere schadelijke effecten :**
- ozonafbrekend vermogen (ODP),
  - fotochemisch ozonvormend vermogen,
  - broeikaseffect,
  - effecten op waterzuiveringsinstallaties.

Opmerkingen :

Ook in andere rubrieken van het veiligheidsinformatieblad moet milieu-informatie worden verstrekt ; hierbij gaat het met name om de adviezen om vrijkomen te beperken, de maatregelen bij accidenteel vrijkomen en de verwijderingsinstructies in de rubrieken 6, 7, 13 en 15.

In afwachting van criteria voor de beoordeling van de milieu-effecten van een preparaat moet informatie over bovengenoemde eigenschappen worden verstrekt voor de in het preparaat aanwezige stoffen die als gevaarlijk voor het milieu zijn ingedeeld.

13. Instructies voor verwijdering

Indien verwijdering van de stof of het preparaat (restanten of bij het te verwachten gebruik ontstaan afval) gevaar oplevert, moeten een beschrijving van deze residuen en informatie over een veilige hanteling daarvan worden gegeven.

Vermeld passende methoden voor verwijdering van zowel de stof of het preparaat als de besmette verpakking (verbranding, recycling, storten, enz.).

NB :

Verwijs naar eventuele communautaire bepalingen inzake afval. Indien deze ontbreken, is het nuttig de gebruiker eraan te herinneren dat ter zake mogelijk nationale of regionale bepalingen gelden.

14. Informatie met betrekking tot het vervoer

Vermeld eventuele speciale voorzorgsmaatregelen waarvan een gebruiker op de hoogte moet zijn of waaraan hij moet voldoen met betrekking tot het vervoer binnen of buiten zijn bedrijf.

Aanvullende informatie, overeenkomstig de aanbeveling van de Verenigde Naties en andere internationale overeenkomsten, inzake het vervoer en de verpakking van gevaarlijke goederen kan tevens worden verstrekt.

15. Wettelijk verplichte informatie

Vermeld de informatie die op het etiket wordt gegeven overeenkomstig de richtlijnen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen en preparaten.

Wanneer de stof of het preparaat van dit veiligheidsinformatieblad is onderworpen aan bijzondere communautaire bepalingen inzake bescherming van mens en milieu (restricties voor het op de markt brengen en het gebruik, grenswaarden voor blootstelling op de arbeidsplaats), moeten deze, voor zover mogelijk, worden vermeld. De ontvangers moeten worden gewezen op het bestaan van nationale wetten ter uitvoering van deze bepalingen.

Tevens wordt aanbevolen op de kaart met gegevens de ontvangers te wijzen op eventuele andere nationale maatregelen die ter zake relevant kunnen zijn.

16. Overige informatie

Vermeld alle andere informatie die van belang kan zijn voor de veiligheid en gezondheid en voor de bescherming van het milieu, bij voorbeeld :

- opleidingsadviezen ;
- aanbevolen toepassingen en beperkingen ;
- verdere informatie (schriftelijke referenties en/of een technisch contactpunt) ;
- bronnen van de basisinformatie aan de hand waarvan de kaarten met gegevens zijn samengesteld.

Ook de publikatiedatum van de kaart met gegevens, indien deze niet elders is aangegeven.
